

Custom Powders B.V.

5.1.2e

Grasbeemd 10

5.1.2e

HELMOND

Ondernemen en Ontwikkelen

Helmond, 25 mei 2021

Onderwerp: Definitief besluit status PFAS-verontreiniging
ontstaan bij Custom Powders, Grasbeemd 10

Ons kenmerk: 34488294 / MN

Uw kenmerk: -

Doorkiesnr.: (0492) 58 76 30

Uw brief d.d.:

Geachte 5.1.2e,

Aanleiding

Eind 2017 is de stof GenX aangetroffen in het riool- en oppervlaktewater in de gemeente Helmond. Vervolgens bleek uit onderzoek dat een mogelijk relevante bron voor GenX en andere "Poly- en PerFluorAlkylStoffen" (PFAS) gelegen was op uw bedrijfsterrein aan de Grasbeemd 10 te Helmond. Deze locatie is in het gemeentelijk bodeminformatiesysteem opgenomen met locatiecode AA079408991.

Wij hebben onderzoek laten uitvoeren naar de verspreiding van PFAS vanaf uw bedrijfsterrein en de daarmee samenhangende milieurisico's. Op grond van artikel 29 eerste lid juncto artikel 37 eerste lid van de Wet bodembescherming (Wbb) is in dit besluit de ernst van de bodemverontreiniging en de eventuele noodzaak tot spoedige bodemsanering formeel vastgelegd.

Besluit

1. Op het bedrijfsterrein gelegen aan de Grasbeemd 10, kadastraal bekend gemeente Helmond, sectie R, nr. 187, is een geval van ernstige bodemverontreiniging met PFAS ontstaan.
2. De mogelijke verspreiding van de verontreiniging leidt tot zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is.
3. Het uiterste tijdstip van indienen van het saneringsplan zoals bedoeld in artikel 39 van de Wbb is 6 maanden na onherroepelijk worden van dit besluit.
4. Met de uitvoering van de sanering moet zijn gestart binnen 1 jaar na onherroepelijk worden van dit besluit.
5. Gewassen die zijn geteeld op de percelen kadastraal bekend gemeente Helmond, sectie R, nummers 232 en 218 gelegen aan de Grasbeemd, mogen niet worden afgevoerd van die percelen.

Wij zijn van mening dat Custom Powders B.V., als eigenaar van het bedrijfsterrein aan de Grasbeemd 10 waar de bodemverontreiniging is ontstaan, de bodemsanering op grond van artikel 55b van de Wbb moet uitvoeren. Custom Powders B.V. moet de sanering van het bovengenoemde geval van bodemverontreiniging zodanig uitvoeren dat:

- a. de bodem ten minste geschikt wordt gemaakt voor de functie die hij na de sanering krijgt waarbij het risico voor mens, plant of dier als gevolg van blootstelling aan de verontreiniging zoveel mogelijk wordt beperkt;
- b. het risico van de verspreiding van verontreinigende stoffen zoveel mogelijk wordt beperkt;
- c. de noodzaak tot het nemen van maatregelen en beperkingen in het gebruik van de bodem zoveel mogelijk wordt beperkt.

Wij nemen binnenkort wederom contact met u op om het bodemsaneringstraject met u te bespreken.

Hoe is deze beslissing tot stand gekomen?

Juridisch kader

De vaststelling of er sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging is geregeld in artikel 29 lid 1 van de Wbb. De vaststelling of spoedige sanering noodzakelijk is, is geregeld in artikel 37 lid 1 van de Wbb. Gezien de kamerstukken ([Kamerstukken II 29462, nr. 3, par. 2.2](#)) is hoofdstuk IV van de Wbb ook van toepassing op zogeheten nieuwe verontreinigingen (ontstaan na 1 januari 1987). Hetzelfde volgt ook uit de jurisprudentie (Vz ABRS 15 juni 2005, [ECLI:NL:RVS:2005:AT7961](#), r.o. 2.4) en andere bepalingen van de Wbb (artikel 28 lid 8).

Het gebruik van onze bevoegdheden Wet bodembescherming en het overleg met de beheerder van het oppervlaktewatersysteem bij gevallen van bodemverontreiniging die zich ook bevinden in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam, is geregeld in artikel 63c van de Wbb.

PFAS gelden in het kader van de Wbb als niet genormeerde stoffen. Om die reden hebben wij zelf normen vastgesteld via de *Beleidsregels PFAS Helmond 2019* ([gmb-2019-269409](#)). Deze lokale normen zijn gebaseerd op de diverse milieukwaliteitswaarden die het RIVM voor PFAS heeft afgeleid. Bij die afleiding heeft het RIVM zo veel mogelijk dezelfde methodes gehanteerd die gebruikelijk zijn bij het bepalen van waarden ten behoeve van door het Rijk vast te stellen bodemkwaliteitsnormen.

In dit geval zijn de lokale interventiewaarden, lokale achtergrondwaarden en risicogrenswaarden uit de beleidsregels gebruikt voor de beoordeling van de ernst van de verontreiniging en de eventuele noodzaak tot saneren.

Procedure

Dit besluit is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Aan eenieder is gelegenheid geboden om een zienswijze in te dienen op het ontwerp van dit besluit. Die mogelijkheid is bekend gemaakt in het huis-aan-huisblad De Loop op 18 februari 2021. Bovendien is het ontwerp van dit besluit (kenmerk 34343487/MN, 9 februari 2020) toegezonden aan de eigenaren en gebruikers van het grondgebied waar sprake is van sterke verontreinigingen in de grond en daarbij is op de mogelijkheid gewezen een zienswijzen in te dienen.

Bij het onderzoek naar de oorzaak en mogelijke aanpak van de verontreinigingen met PFAS in het milieu in Helmond heeft de gemeente Helmond een kernteam GenX opgericht. Daarin hadden behalve de specialisten van de gemeentelijke vakafdelingen ook specialisten zitting van de diverse betrokken overheden waaronder het waterschap Aa en Maas (beheerder van het oppervlaktewatersysteem) en van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (toezichthouder Wet milieubeheer in Helmond en toezichthouder Wet bodembescherming in de omliggende gemeenten). Ook aan hen is een afschrift van het ontwerpbesluit toegezonden. Het ontwerpbesluit heeft vervolgens zes weken ter inzage gelegen.

Ten aanzien van het ontwerpbesluit zijn zienswijzen ontvangen. Deze staan vermeld in de lijst van onderliggende stukken in bijlage 2 en zijn behandeld in de Nota van zienswijzen in bijlage 6 bij dit besluit. In de zienswijzennota is tevens uitgelegd tot welke aanpassingen de zienswijzen hebben geleid ten opzichte van het ontwerpbesluit.

Ook van dit definitieve besluit wordt kennisgegeven in een huis-aan-huisblad. Dit besluit is tevens toegezonden aan de geadresseerden die vermeld staan in bijlage 1 bij dit besluit.

Onderliggende stukken

Bij het in kaart brengen van de verontreiniging met PFAS in Helmond is door diverse partijen onderzoek verricht en geadviseerd over de mogelijke risico's voor mens, dier of plant. Voor zover de betreffende onderzoeksrapporten en adviezen betrokken zijn bij dit besluit, staan deze vermeld op de lijst van onderliggende stukken die is opgenomen als bijlage 2.

Situatiebeschrijving en aanleiding

In 2017 werden door waterkwaliteitsbeheerders verhoogde concentraties GenX-stoffen (FRD902/903, gemeten als HFPO-DA, hierna te noemen GenX) gemeten in oppervlaktewateren waaronder de Zuid-Willemsvaart en in rioolwaterzuiveringsinstallaties waaronder die van het waterschap Aa en Maas te Aarle-Rixtel.

GenX behoort tot de van groep poly- en perfluoralkylverbindingen die worden aangeduid als PFAS (Per Fluor Alkylated Substances). PFAS zijn door de mens gemaakte organische stoffen die zeer stabiel zijn, zelfs bij aanwezigheid van agressieve stoffen. In het oppervlaktewater of de bodem breken deze stoffen nauwelijks af, ook niet onder invloed van licht of door bacteriën. Als er al afbraak optreedt, dan blijft een persistente PFAS over die niet verder afbreekt. De stoffen hebben een hoge mobiliteit, zeker in vergelijking met andere persistente stoffen. Alleen bij verbranding op zeer hoge temperatuur worden deze stoffen afgebroken. Vanwege deze stoffeigenschappen worden PFAS gebruikt bij de productie van bijvoorbeeld antiaanbaklagen in pannen, vuil- en vochtwerende coating voor kleding, tapijt en meubelstoffen en brandblusschuim. GenX is inmiddels, net zoals de PFAS-stoffen PFOA en PFOS, aangemerkt als zeer zorgwekkende stof die op termijn moeten worden uitgebannen.

Omdat GenX niet in het oppervlaktewater thuishoort, is door de waterkwaliteitsbeheerders een onderzoek gestart naar de bron ervan. Toen van dat onderzoek melding was gemaakt in de dagbladen, heeft uw bedrijf zichzelf bij de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant gemeld als potentiële bronlocatie. Hierna spreken wij duidelijkheidshalve van Custom Powders B.V.

Op het bedrijfsterrein van Custom Powders B.V. (KVK-nr. 17085786) aan de Grasbeemd 10 te Helmond, werden voor de firma Chemours uit Dordrecht waterige suspensies met teflon gedroogd. Daarbij werd van 2013 tot en met 2017 via een schoorsteen met gaswater GenX-houdende waterdamp uitgestoten naar de lucht. Verder bleek dat van 1997 tot en met 2012 waterdamp met daarin de stof PFOA, een voorloper van GenX en ook een PFAS, is uitgestoten naar de lucht. Daarbij werd in eerste instantie geen zuivering van de rookgassen toegepast en later werd een naverbrander tussengeschakeld. PFOA en GenX zijn hulpstoffen bij het maken van teflon en Chemours is de enige geregistreerde gebruiker van GenX in Nederland.

De uitstoot van PFOA en later GenX naar de lucht was voorzien in de milieuvergunning (en later -melding) Wet milieubeheer van het bedrijf. Lozing van PFAS-houdend afvalwater op oppervlaktewater was binnen de vergunningssituatie van Custom Powders B.V. niet toegestaan. Het feit dat er desondanks verhoogde concentraties GenX in het oppervlaktewater werden aangetoond, gaf aanleiding tot verder onderzoek door de bevoegde overheden.

Afstemming en samenwerking

De gemeente Helmond heeft bij de aanpak van het PFAS-dossier bij Custom Powders B.V. kennis verzameld en/of afstemming en samenwerking gezocht met het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat, de NVWA, het RIVM, Rijkswaterstaat, GGD Brabant-Zuidoost en met de betrokken provincies, waterschappen, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven in Noord-Brabant en Zuid-Holland.

Uitgevoerd onderzoek

In 2018 en 2019 zijn in opdracht van de gemeente Helmond diverse onderzoeken uitgevoerd naar de verspreiding van PFAS in het milieu. Vanuit onze rol van bevoegd gezag Wbb lag de nadruk bij die onderzoeken op het milieucompartiment bodem (grond en grondwater). Er is door de gemeente echter ook onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van PFAS in oppervlaktewater en waterbodem en naar PFAS in gewassen in een nabijgelegen volkstuintencomplex. In 2020 is door het Expertisecentrum PFAS een eindrapport opgesteld waarin wordt ingegaan op de uitkomsten van de uitgevoerde onderzoeken en een eindconclusie getrokken wordt over de omvang van de verontreiniging en de risico's die daarmee samenhangen.

Tegelijkertijd is er ook door andere bevoegde overheden onderzoek gedaan de verspreiding van PFAS in het milieu. Waterschap Aa en Maas heeft sinds eind 2017 regelmatig monsters van oppervlakte- en afvalwater laten onderzoeken op PFAS. Bovendien is er ook onderzoek gedaan naar PFAS in het rioolwater bij Helmondse bedrijven waar mogelijk ook met PFAS wordt gewerkt. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit NVWA heeft onderzoek gedaan naar PFAS in de voedselketen.

Het onderzoek van de bodem heeft zich met name gericht op het in kaart brengen van de contouren van de lokale interventiewaarden in grond en grondwater, het bepalen van de lokale achtergrondwaarden voor PFAS en op het verzamelen van data waarmee de eventuele risico's van de verontreinigingen met PFAS kunnen worden beoordeeld.

Het onderzoek van de interventiewaardecontouren is van belang omdat binnen die contouren sprake is van zodanig sterke verontreinigingen dat mogelijk sprake is van een onacceptabele vermindering of bedreiging van de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft. Om dat te kunnen beoordelen moet ons college tevens de risico's van die sterke verontreinigingen inschatten. De lokale achtergrondwaarden zijn van belang om onderscheid te kunnen maken tussen lokale puntverontreinigingen en de diffuse bodembelasting met PFAS die overal aanwezig is en deels ook uit andere bronnen afkomstig zou kunnen zijn.

Er is door de gemeente Helmond PFAS aangetoond in grond, grondwater, oppervlaktewater, afvalwater, waterbodem en moestuingewassen. De onderzoeksresultaten zijn steeds gepubliceerd op de website van de gemeente Helmond (www.helmond.nl/PFAS). De resultaten van het onderzoek door waterschap Aa en Maas in de afval- en hemelwaterafvoeren (bedrijfsriolering) van Custom Powders B.V. zijn steeds met het bedrijf gedeeld.

Bron van de PFAS-verontreiniging

De onderzoeksresultaten laten zien dat de bedrijfsactiviteiten van Custom Powders B.V. inderdaad de belangrijkste bron waren voor de verhoogde waarden in het oppervlaktewater van de Nieuwe Aa en het afvalwater in de RWZI te Aarle-Rixtel:

- Het sterkst met GenX verontreinigd afvalwater is aangetroffen in de rioolstreng en -gemaal waarop het bedrijfsterrein is aangesloten.
- Pieken in concentraties kunnen gerelateerd worden aan reinigingsactiviteiten (spoelen/wassen met water) op het bedrijfsterrein.
- Voor stromende oppervlaktewateren geldt dat deze bovenstrooms van het bedrijf schoner zijn dan benedenstrooms.
- Voor geïsoleerd oppervlaktewater (vijvers, plassen e.d.) geldt dat de concentraties PFAS lager zijn naarmate de afstand tot het bedrijfsterrein toeneemt.
- In hemelwaterafvoeren van daken nabij het bedrijfsterrein van Custom Powders B.V. is ook PFAS aangetroffen in concentraties die afnemen met de afstand tot het bedrijf.
- De concentraties in oppervlakte- en rioolwater zijn afgenomen sinds het bedrijf gestopt is met het drogen van GenX-houdende natte teflon.
- De gehalten in de grond en de concentraties in het grondwater nemen af met de afstand tot het bedrijf.
- Het verspreidingspatroon past goed bij wat verwacht mag worden op grond van de heersende windrichtingen.
- De hoeveelheid PFAS die in de omgeving van het bedrijf in het milieu terecht gekomen is, is duidelijk hoger dan de elders reeds aanwezige "normale" achtergrondbelasting met PFAS uit andere (diffuse) bronnen.

Uit de onderzoeksresultaten kan het volgende verspreidingsmodel worden afgeleid:

- Vanuit het bedrijfsproces is enkele duizenden kilogrammen PFAS naar de lucht uitgestoten. Lozing vanuit het bedrijfsproces op de bedrijfsriolering heeft slechts in zeer beperkte mate en min of meer onbedoeld plaatsgevonden. Directe lozing vanuit het bedrijfsproces op de naastgelegen Nieuwe Aa heeft niet plaatsgevonden.

- De uitgestoten PFAS is vervolgens via luchtdepositie in de (verre) omgeving terecht gekomen op gebouwen, verharde en onverharde terreinen en in oppervlaktewater. Daarbij zijn grond, grondwater, waterbodem en oppervlaktewater verontreinigd geraakt met PFAS.
- Via oppervlakkige afstroming en inzijging is daarna via riolering c.q. rioolwaterzuiveringsinrichting of via grondwaterstroming nog een (secundaire) verontreiniging van oppervlaktewater en (water)bodem ontstaan.
- Vanuit de met PFAS besmette verharde oppervlaktes kan nog jaren "nalevering" optreden naar bodem en/of oppervlaktewater; zo werd door ons in 2019 nog steeds PFOA aangetoond in van daken afstromend hemelwater terwijl die stof sinds 2012 niet meer wordt gebruikt.
- Ook vanuit door depositie verontreinigd oppervlaktewater is waarschijnlijk secundaire verontreiniging ontstaan van onder- of naastliggende (water)bodem ontstaan of van stroomafwaarts gelegen oppervlaktewater.
- Verder zal ook grondverzet in op bovenbeschreven manier met PFAS besmet geraakte grond naar alle waarschijnlijkheid bijgedragen hebben aan de verdere diffuse bodembelasting van PFAS in Helmond en daarbuiten. Sinds de inwerkingtreding van de Helmondse beleidsregels voor PFAS (9 juli 2019) is dat gestopt en is er sprake van een zogenaamde stand-still voor wat betreft de bodemkwaliteit voor PFAS.

Verontreinigingssituatie grond

De PFAS met de hoogst gemeten gehalten in de grond zijn GenX en PFOA. Er zijn ook nog andere PFAS aangetoond in lage gehalten. Enkele daarvan zijn waarschijnlijk ook deels bij Custom Powders B.V. vrijgekomen.

Er is voor PFOA geen overschrijding van de lokale interventiewaarde in de grond (1.100 µg/kgds) gemeten. Het hoogste gemeten gehalte PFOA is 380 µg/kgds (35% van lokale interventiewaarde). Voor GenX werden wel sterke verontreinigingen in de grond aangetoond. Het gebied waar de lokale interventiewaarde grond voor GenX (100 µg/kgds) wordt overschreden heeft een oppervlakte van circa 2.200 m².

Deze verontreiniging met GenX bevindt zich voornamelijk in de bovengrond tot 0,5 meter beneden het maaiveld (m-mv) ter plaatse van het bedrijfsterrein van Custom Powders B.V. en het pad langs het riviertje de Nieuwe Aa (Natuurnetwerk Brabant, voormalige Ecologische Hoofdstructuur) achter het bedrijfsterrein. Op het bedrijfsterrein zelf wordt de lokale interventiewaarde voor GenX in de grond overschreden tot maximaal 1,5 m-mv. In totaal is er sprake van een bodemvolume van circa 2.000 m³ dat tot boven de lokale interventiewaarde is verontreinigd met GenX. De ligging van de interventiewaardecontour voor GenX in de grond is weergegeven op de kaart in bijlage 3.

Verontreinigingssituatie grondwater

Zowel PFOA als GenX worden in het grondwater tot maximaal 8 m-mv aangetroffen in concentraties hoger dan de desbetreffende lokale interventiewaarde. De oppervlakte van het gebied waarin het grondwater tot boven de lokale interventiewaarden is verontreinigd bedraagt circa 3.650.0000 m². Hiervan ligt ongeveer de helft binnen het grondwaterbeschermingsgebied Helmond. Het bodemvolume waarin het grondwater is verontreinigd tot boven de lokale interventiewaarde grondwater wordt geschat op circa 6.100.000 m³. De ligging van de interventiewaardecontouren voor PFAS in het grondwater is weergegeven in bijlage 4 (GenX) en bijlage 5 (PFOA).

Ernst van de verontreiniging

De ernst van het geval van verontreiniging moet worden vastgesteld op grond van artikel 29, eerste lid van de Wbb. Het geval is beoordeeld aan de hand van de "Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013" (Staatscourant 2013, nr. 16675) en de Beleidsregels PFAS Helmond 2019.

Volgens de circulaire is sprake van een geval van ernstige verontreiniging indien voor ten minste één stof de gemiddelde gemeten concentratie van minimaal 25 m³ bodemvolume in het geval van verontreinigde grond, of 100 m³ poriënverzadigd bodemvolume in het geval van een grondwaterverontreiniging, hoger is dan de interventiewaarde. In dit geval wordt de lokale interventiewaarde voor GenX in de grond en PFOA en GenX in het grondwater overschreven in een bodemvolume van 2.000 respectievelijk 6.100.000 m³. Er is dus sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging met PFAS.

Noodzaak tot spoedige sanering

Indien sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging, moet tevens worden vastgesteld of het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging leiden tot zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is (art. 37 Wbb).

In de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013 is uitwerking gegeven aan dit milieuhygiënisch saneringscriterium. In dit besluit kan niet volledig worden aangesloten bij die beoordelingssystematiek omdat die voor PFAS nog niet is ingevuld.

In onze beleidsregels hebben wij lokale risicogrenswaarden en interventiewaarden vastgelegd afgeleid van de laatste technische en wetenschappelijke inzichten (zie tabel 1). De risicogrenswaarden zijn door het RIVM per bodemfunctie afgeleid aan de hand van de toelaatbare waarden voor plant, mens en dier (de strengste van de drie bepaalt de risicogrenswaarde).

Tabel 1: Lokale risicogrenswaarden en lokale interventiewaarden PFAS in de bodem

PFAS	Risicogrenswaarde grond per bodemfunctie			Lokale interventiewaarden grond en grondwater	
	landbouw, natuur, moestuin (µg/kgds)	wonen (µg/kgds)	industrie (µg/kgds)	grond (µg/kgds)	grondwater (µg/l)
PFOS	3	18	110	110	0,20
PFOA	7	89	1.100	1.100	0,39
GenX	3	54	960	100	0,66
Overig	3	18	110	100	0,20

Ook deze risicogrenswaarden hebben hun beperkingen bij gebruik als saneringscriterium. De risico's voor ecologie en verspreiding zijn hiermee slechts beperkt in te vullen en bij humane risico's kunnen deze leiden tot een overschatting van de actuele risico's. Daarom is, voor zover beschikbaar, bij het bepalen of aan het saneringscriterium wordt voldaan ook rekening gehouden met maatwerkadviezen die zijn verstrekt door deskundigen (zie onderliggende stukken nrs. 3, 8, 14 in bijlage 2).

In september 2020 is door EFSA een wetenschappelijke opinie gepubliceerd over de gezondheidskundige grenswaarden van enkele PFAS (zie stuk 22 in bijlage 2). Die opinie is niet meegenomen bij de totstandkoming van de lokale interventiewaarden. Wij zien echter geen aanleiding in de EFSA-opinie om de lokale interventiewaarden nogmaals af te leiden. Dit omdat niet de gezondheidskundige grenswaarden bepalend zijn geweest (en ook met de nieuwe door EFSA afgeleide grenswaarden niet bepalend zullen zijn) voor de hoogte van de lokale interventiewaarden, maar de ecologische grenswaarden. Wij baseren ons daarbij op de kamerbrief van de minister van 18 september 2020 (zie stuk 23 in bijlage 2). Daarom bestaat er geen aanleiding om te wachten op de beantwoording van de vragen die de minister aan het RIVM heeft gesteld over de doorwerking van de EFSA-opinie voor de Nederlandse situatie. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat laat momenteel door het RIVM beoordelen of de nieuwe inzichten over gezondheidskundige grenswaarden een effect heeft hebben op de interventiewaarden of indicatieve niveaus voor ernstige verontreiniging PFOA in de bodem. Als dat het geval is RIVM eerst nog een impact assessment uitvoeren en een handelingsperspectief aangegeven. Het RIVM heeft aangegeven dat het verantwoord is die adviezen af te wachten (zie stuk 24 in bijlage 2). Daarnaast merken wij op dat een eventuele gewijzigd wetenschappelijk inzicht m.b.t. de risicogrenswaarden of de interventiewaarden c.q. INEV voor grond of grondwater op grond van art. 37 zevende lid van de Wbb kan leiden tot een herziening van dit besluit.

Ten behoeve van het beoordelen van eventuele humane of ecologische risico's is eerst vastgesteld waar in de grond overschrijdingen van de lokale risicogrenswaarden voorkomen. Dat is aangegeven op de tekeningen A2 t/m A5 in bijlage A van het eindrapport (stuk 17 in bijlage 2). Vervolgens is per deelgebied waar dat het geval is, op grond van locatiespecifieke omstandigheden bepaald of daar sprake is van actuele risico's. Daarbij is bij het afwegen van de eventuele noodzaak voor spoedige sanering in het bijzonder gekeken naar:

- Natuurnetwerk Brabant (NNB)

Het pad naast de Nieuwe Aa (en de watergang zelf), is onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant, voorheen Ecologische Hoofdstructuur. De gehalten GenX en PFOA in de grond zijn daar hoger dan de lokale risicogrenswaarden voor landbouw/natuur/moestuinen en dus is een nadere beschouwing van de actuele ecologische risico's op zijn plaats.

Het ecologische saneringscriterium hangt af van de oppervlakte onbedekte bodem waarin de acute toxische druk (TD) hoger is dan 0,25 en/of 0,65. Deze waarden komen per stof overeen met de HC25 en HC65. Voor PFAS zijn deze waarden nog niet bepaald, maar het RIVM heeft wel waarden afgeleid voor de directe toxiciteit van PFOA bij de strengere waarden van HC20 en de HC50, namelijk 5.000 µg/kgds respectievelijk 50.000 µg/kgds (RIVM-briefrapport 2018-0060). Deze waarden worden niet overschreden in de grond en dus is er dan geen sprake van onacceptabele acute ecologische risico's door PFOA. Voor GenX zijn onvoldoende gegevens bekend met betrekking tot de directe toxiciteit voor grond. Wel is gebleken (RIVM-briefrapport 2019-0027) dat de directe toxiciteit van GenX in grondwater voor aquatische organismen beperkt is. Op basis hiervan en vanwege de lage directe toxiciteit van PFOA (de toxiciteit van GenX wordt in meerdere situaties vergeleken met die voor PFOA) wordt ingeschat dat er ook voor GenX geen acute ecologische risico's zijn.

- Consumptie van moestuingewassen

RIVM heeft vastgesteld dat de gezondheidkundige grenswaarden voor de inname van GenX en PFOA niet worden overschreden in de volkstuinten aan de Sluisdijk op circa 450 meter afstand van het bedrijfsterrein van Custom Powders B.V.

- Grondwater

De lokale interventiewaarden voor grondwater zijn afgeleid van de TDI bij levenslang dagelijkse drinken van 2 liter grondwater. De kans dat zo'n scenario werkelijk van toepassing is wordt klein geacht. Ook in het grondwaterbeschermingsgebied Helmond wordt plaatselijk in het ondiepe grondwater PFAS boven de lokale interventiewaarde aangetoond. In theorie wordt daarmee het gebruik van de bodem voor de drinkwaterbereiding bedreigd. Brabant Water monitort de grondwaterkwaliteit in het gebied en heeft verklaard dat tot nu toe geen PFAS is aangetoond in het diepere grondwater van waaruit zij drinkwater maken. Hoewel de emissie van PFAS naar de lucht al vanaf 1997 plaatsvond, en het de winputten dus nog steeds niet bereikt heeft, is nog niet volledig uit te sluiten dat op termijn wel PFAS zal worden aangetoond in het grondwater c.q. de ruwe grondstof die voor de drinkwaterbereiding wordt

gebruikt. Het is in zoverre ook nog niet duidelijk in hoeverre dat dan hinder veroorzaakt (bijv. noodzaak extra zuiveringsstap).

- Oppervlaktewaterlichaam

Indien de kwaliteit wijzigt van een als kwetsbaar object aangewezen oppervlaktewaterlichaam, bijvoorbeeld NNB, dat is gelegen in of binnen 100 meter van de interventiewaardecontour, kan dit aanleiding zijn voor spoedige sanering vanwege de verspreiding naar dat oppervlaktewaterlichaam. Het is dan niet voldoende dat de kwaliteit geraakt wordt maar de kwaliteit van in dit geval het oppervlaktewaterlichaam in zijn geheel gezien moet verslechteren. Daartoe wordt, mede gezien de Waterwet, door ons aangesloten bij het beoordelingskader voor oppervlaktewaterlichamen zoals dat ook voortvloeit uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). Daarbij moeten wij onderscheid maken tussen de beïnvloeding van de oppervlaktewaterkwaliteit door afstromend regenwater en die door het grondwater in de bodem. Het is enkel het tweede aspect wat wij in dit besluit mogen betrekken.

Op basis van de ons bekende gegevens is er door de bodemverontreiniging sprake van een beïnvloeding die, het gehele oppervlaktewaterlichaam in acht genomen, niet leidt tot kwaliteitsverlies van het oppervlaktewaterlichaam. Uit de van het waterschap verkregen meetgegevens concluderen wij dat er wel sprake is van een beïnvloeding van de Nieuwe Aa ter hoogte van het bedrijfsterrein van Custom Powders B.V. maar dat voor het overige, ook benedenstrooms de gehalten onder de voorlopige richtwaarden blijven. Enkel voor de visvijver Sluisdijk en voor de recreatieplas Berkendonk zijn verder overschrijdingen van de richtwaarde gemeten (gemiddeld per jaar). De verhoogde waarden kunnen echter niet verklaard worden door de gehalten die in het omliggende grondwater aanwezig zijn. Voor visvijver Sluisdijk is de beïnvloeding door afstromend regenwater zeer vermoedelijk maatgevend en voor de recreatieplas Berkendonk moet gedacht worden aan de atmosferische depositie (die overigens in grote delen van Nederland heeft geleid tot verontreiniging van de bodem met PFAS).

Behalve de genoemde aandachtsgebieden is er ook gekeken naar plekken en andere vormen van bodemgebruik:

- Recreatief gebruik oppervlaktewater

- Recreatieplas Berkendonk

In het oppervlaktewater van de recreatieplas Berkendonk, die wordt gebruikt voor zwemmen, surfen en zeilen (vissen is hier verboden), is GenX en PFOA aangetroffen. De concentratie GenX is lager dan de drinkwaternorm en de voorlopige richtwaarde voor oppervlaktewater. De concentratie PFOA bedraagt circa 64 ng/l en is daarmee wel hoger dan de voorlopige richtwaarde voor oppervlaktewater (48 ng/l) maar lager dan de drinkwaternorm (87,5 ng/l).

Het RIVM heeft uitgerekend wat gebruikers van de plas kunnen binnenkrijgen aan PFAS. De conclusie was dat de geschatte blootstelling aan PFOA voor de gebruikers van de recreatieplas lager is dan de TDI (toelaatbare dagelijkse inname).

- Vijver Sluisdijk

De vijver aan de Sluisdijk wordt gebruikt als visvijver. Ook daar is GenX en PFOA in het oppervlaktewater aangetroffen. De visvijver is vooral via directe luchtdepositie en afstromend hemelwater uit de directe omgeving vervuild geraakt en niet of in veel mindere mate via de grondwaterverontreiniging. In zoverre kan de verontreiniging van de visvijver niet gezien worden als een beïnvloeding van een oppervlaktewaterlichaam door de bodemverontreiniging.

De NVWA heeft een karper afkomstig uit de visvijver onderzocht op het gehalte PFAS. Daarbij is weliswaar een gehalte PFOA aangetoond waarbij een verhoogd risico voor de gezondheid niet helemaal kan worden uitgesloten, maar alleen als zeer regelmatig dergelijk vis gegeten zou worden. In de praktijk zal aldaar gevangen vis alleen bij gelegenheid gegeten worden door sportvissers. Dit zijn waarschijnlijk eenmalige, of incidentele blootstellingen waarbij het risico voor de gezondheid veel kleiner is.
- Consumptie van voedsel uit de landbouw

NVWA heeft bij onderzoek in Helmondse eieren, melk, en aal vastgesteld dat de gezondheidskundige grenswaarden voor de inname van GenX en PFOA niet worden overschreden.

De landbouwpercelen die dicht bij het bedrijfsterrein van Custom Powders B.V. liggen zijn allemaal in eigendom van de gemeente Helmond. Het betreft uitgeefbare terreinen bestemd als industrieterrein. De betreffende percelen zijn begin 2018 uit voorzorg braak gelegd of worden alleen gebruikt voor de teelt van producten die niet in de voedselketen terecht komen, zoals groenbemesting of hennep voor de textielindustrie.

Uit deze risicobeoordeling volgt dat de bodemverontreiniging met PFAS die door Custom Powders B.V. is veroorzaakt niet leidt tot actuele humane of ecologische risico's. Enkel als gevolg van verspreiding via het grondwater zouden (op termijn) actuele risico's voor de mens kunnen ontstaan. Dit risico als gevolg van verspreiding van PFAS via het grondwater is daarom nader beschouwd volgens de systematiek van de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013.

Volgens de circulaire is er sprake van onaanvaardbare risico's van verspreiding van verontreiniging wanneer het gebruik van de bodem door mens of ecosysteem wordt bedreigd door verspreiding van verontreiniging in het grondwater wanneer het een onbeheersbare situatie betreft. In dit geval heeft de verspreiding geleid tot een grote grondwaterverontreiniging. Het bodemvolume dat wordt ingesloten door de interventiewaardecontour is groter dan 6.000 m³ en de verspreiding vindt (voorlopig) nog steeds plaats. Dit leidt tot een onbeheersbare situatie en dat is, volgens paragraaf 6.3.2 in bijlage 2 van de circulaire, generiek te beschouwen als een situatie waarbij sprake is van onacceptabele risico's ten gevolge van de verspreiding voor mens, plant of dier.

Op basis van deze locatiespecifieke beoordeling komen wij tot de conclusie dat spoedige sanering van het geval van bodemverontreiniging noodzakelijk is vanwege de onbeheersbare verspreiding.

Uiterste datum indienen saneringsplan en startdatum sanering

Op grond van artikel 37 lid 2 van de Wbb moet met de sanering worden begonnen zo spoedig mogelijk na de inwerkingtreding van dit besluit. De verontreiniging speelt al sinds 1997 en medio 2018 is duidelijk geworden dat deze relevant van omvang was. Sinds november 2019 is er een kader voor het beoordelen van de verontreiniging en een eventuele saneringsnoodzaak. Om die reden is het logisch het uiterste saneringstijdstip te laten samenvallen met een termijn waarbinnen dit saneringsplan redelijkerwijs kan worden aanbesteed in de markt en vervolgens kan worden opgesteld en beoordeeld door ons college.

Als redelijke termijn voor het indienen van het saneringsplan hanteren wij een periode van 6 maanden na onherroepelijk worden van dit besluit. Voor het beschikken op een bodemsaneringsplan staat 15 weken en voor het aanbesteden in de markt wordt een termijn van nog eens 3 maanden redelijk geacht. Wij stellen de termijn waarop de sanering moet aanvangen daarom vast op 12 maanden nadat dit besluit onherroepelijk geworden is.

Op grond van artikel 55b van de Wbb is de eigenaar van het bedrijfsterrein waar ernstige bodemverontreiniging is ontstaan verplicht de bodems te saneren indien er een noodzaak is tot spoedige sanering. In dit geval stellen wij vast dat het overgrote deel van de aangetoonde ernstige PFAS-verontreinigingen afkomstig is van het bedrijfsterrein aan de Grasbeemd 10. Wij stellen tevens vast dat de verspreiding van de PFAS-verontreiniging dermate ongewenst is dat spoedige sanering noodzakelijk is. Wij zijn daarom van mening dat Custom Powders B.V. het hierboven bedoelde bodemsaneringsplan moet indienen en de bodemsanering moet uitvoeren.

Tijdelijke beveiligingsmaatregelen

Op grond van artikel 37, derde lid, van de Wbb kan worden aangegeven welke tijdelijke beveiligingsmaatregelen aan de sanering vooraf dienen te gaan. Gelet op de afwezigheid van risico's voor de mens achten wij het uitvoeren van tijdelijke beveiligingsmaatregelen niet nodig.

Opgemerkt wordt dat het graven in de verontreinigde grond of andere werkzaamheden waarbij de grond geroerd wordt, waaronder in elk geval ook is inbegrepen het uitvoeren van sloopwerkzaamheden of het oppompen van verontreinigd grondwater binnen het geval van bodemverontreiniging niet zonder meer is toegestaan. Dit soort werkzaamheden dient op grond van art. 28 en 39 Wbb altijd vooraf te worden afgestemd te worden met ons college.

Gebruiksbeperkingen

Op grond van artikel 37, vierde lid, van de Wbb kan het worden aangegeven welke beperkingen in het gebruik van de bodem in acht moeten worden genomen. Zoals hierboven opgenomen werden twee percelen nabij de vestiging van Custom Powders B.V. in afwachting van herontwikkeling landbouwkundig gebruikt. Deze twee percelen zijn braak gelegd om te voorkomen dat eventueel PFAS in de grond via het gewas terecht zou komen in de voedselketen. Sindsdien heeft het RIVM een risicowaarde afgeleid voor PFOS en PFOA in grond die gebruikt wordt voor akkerbouw. De grond in de bouwvoor op deze twee percelen bevat PFOA in een gehalte van circa 67 µg/kgds. Daarmee wordt de grenswaarde voor PFOA (44 µg/kgds) overschreden. Deze percelen zijn daarom terecht braak gelegd. Dit formaliseren wij nu door in dit besluit als gebruiksbeperking vast te leggen dat gewassen die zijn geteeld op deze percelen niet mogen worden afgevoerd. Zodoende wordt voorkomen dat eventueel door die gewassen uit de bodem opgenomen PFAS buiten het terrein verspreid raakt, al dan niet in de voedselketen.

Melden wijziging gebruik

Op grond van artikel 37, zesde lid van de Wbb kunnen wij bepalen dat wijzigingen in het gebruik van de bodem vooraf moeten worden gemeld bij ons college. Dit om te kunnen beoordelen of bij een wijziging aanvullende maatregelen of gebruiksbeperkingen nodig zijn om te voorkomen dat alsnog onacceptabele risico's ontstaan als gevolg van de aanwezige bodemverontreiniging.

In dit geval achten wij de kans klein dat het gebruik van het terrein wijzigt naar een gevoeliger gebruik zonder dat die wijziging op grond van een andere wettelijke regel (meldings- en/of vergunningplicht Wbb/Wabo, wijziging bestemmingsplan) bij ons college hoeft te worden gemeld. Een meldingsplicht achten wij daarom niet nodig.

Registratie publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken

Op grond van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen en de Regeling beperkingenregistratie Wet bodembescherming vloeit uit dit besluit een publiekrechtelijke beperking voort voor percelen waarvan het vaste deel van de bodem geheel of gedeeltelijk ernstig is verontreinigd. Dit besluit zal daarom worden geregistreerd in het gemeentelijk beperkingenregister.

De registratie heeft betrekking op de percelen kadastraal bekend gemeente Helmond, sectie R, nummers 127, 138, 187, 232 en 234. De registratie is gebaseerd op de interventiewaardecontour in het vaste deel van de bodem, zoals weergegeven op de kadastrale kaart in bijlage 3 bij dit besluit. Op deze kaart is tevens inzichtelijk gemaakt welke percelen belast zijn met bovengenoemde publiekrechtelijke beperking.

Overige opmerkingen

Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u in beroep gaan. Hoe dat moet, leest u onderaan dit besluit.

Heeft u nog vragen? Neem dan contact op met het cluster Milieu via het doorkiesnummer dat is vermeld bovenaan dit besluit.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Helmond,

5.1.2e

mevrouw P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
de burgemeester

5.1.2e

H.J. de Ruiter
de secretaris

Bijlagen:

1. Verzendslijst afschriften besluit;
2. Lijst van onderliggende stukken;
3. Kadastrale kaart Wkpb- en interventiewaardecontour GenX grond (tekeningnr. 20.0125);
4. Kadastrale kaart interventiewaardecontour GenX grondwater (tekeningnr. 20.0126);
5. Kadastrale kaart interventiewaardecontour PFOA grondwater (tekeningnr. 20.0127);
6. Nota van zienswijzen (kenmerk 34488298).

Contact, beroep en verzoek om voorlopige voorziening

Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u hiertegen in beroep gaan. Voordat u dat doet adviseren wij u om eerst telefonisch contact op te nemen met het cluster Milieu, telefoon (0492) 58 76 30. Men bespreekt dan het genomen besluit met u. Bent u daarmee niet geholpen, dan kunt u alsnog beroep instellen. U stuurt uw beroepschrift naar: De voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20.019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Zorgt u er voor dat u het beroepschrift indient binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit. Daarmee voorkomt u dat de Raad van State uw beroepschrift niet meer in behandeling kan nemen. Een beroepschrift moet ondertekend zijn en bevat verder: uw naam en adres, de datum waarop het beroepschrift is geschreven, een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht en de gronden (argumenten) van het beroep. Stuur, indien mogelijk, ook een kopie mee van het besluit waarmee u het niet eens bent.

Wilt u verhinderen dat het besluit op korte termijn wordt uitgevoerd? Dien dan ook een verzoek om voorlopige voorziening in bij de voorzieningenrechter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20.019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Heeft u vragen over het indienen van een (digitaal) beroepschrift of een voorlopige voorziening? Kijk dan op de website van de Raad van State (www.raadvanstate.nl/).

Bijlage 1

Verzendlijst afschriften besluit

Afschriften van dit besluit zijn toegezonden aan de eigenaren/gebruikers van de onderstaande percelen waarop in de grond sprake is van een overschrijding van de lokale interventiewaarde voor GenX:

1. Perceel kadastraal bekend Gemeente Helmond, Sectie R, nummer 138
Bedrijfsterrein Grasbeemd 8
Vocawel Beheer B.V., Burgemeester Krollaan 93 B, 5707BB Helmond (eigenaar)
Martens-Van Wezel BV, Postbus 260, 5700 AG Helmond (gebruiker)
2. Perceel kadastraal bekend Gemeente Helmond, Sectie R, nummer 187
Bedrijfsterrein Grasbeemd 10
Custom Powders B.V. Grasbeemd 10, 5705DG Helmond (eigenaar/gebruiker)
3. Perceel kadastraal bekend Gemeente Helmond, Sectie R, nummer 232 Gemeente Helmond
Braakliggend perceel tussen Grasbeemd 10 en Grasbeemd 12
Gemeente Helmond, Postbus 950, 5700AZ Helmond
4. Perceel kadastraal bekend Gemeente Helmond, Sectie R, nummer 234 Gemeente Helmond
Onderhoudspad naast de Nieuwe Aa
Gemeente Helmond, Postbus 950, 5700AZ Helmond
5. Perceel kadastraal bekend Gemeente Helmond, Sectie R, nummer 127
De Nieuwe Aa
Waterschap Aa en Maas, Postbus 5049, 5201GA 's-Hertogenbosch

Afschrift van dit besluit zijn tevens toegezonden aan de deelnemers van het kernteam GenX en de omliggende gemeenten:

6. Provincie Noord-Brabant
7. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
8. Brabant Water N.V.
9. Rijkswaterstaat
10. Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid GGD Brabant/Zeeland
11. Waterschap Aa en Maas
12. Gemeenten Nuenen, Laarbeek, Gemert-Bakel, Deurne, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo

Ook degene die een zienswijze op het ontwerp van dit besluit hebben ingediend (zie bijlage 6), hebben een afschrift van dit besluit ontvangen.

Van dit besluit is tevens kennisgegeven in een huis-aan-huisblad.

Bijlage 2

Lijst van onderliggende stukken

(het cursief gedrukt nummer tussen haakjes is het registratienummer in het gemeentelijke milieearchief)

Dit besluit is gebaseerd op de hieronder genoemde stukken:

1. *(33603614)* Memo overleg Custom Powders met Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, ODZOB-memo, IC 24-1102017-1, 24-11-2017;
2. *(34343817)* Resultaten meetonderzoek GenX in Brabant, Waterschap Aa en Maas, 17-01-2018;
3. *(33765501)* Voorlopige risicoschatting PFOA in recreatieplas Berkendonk in Helmond, RIVM-memo, 28-05-2018;
4. Risicogrenzen PFOA voor grond en grondwater. Uitwerking voor generiek en gebiedsspecifiek beleid (herziene versie). J.P.A. Lijzen et al., [RIVM-briefrapport 2018-0060](#) (DOI 10.21945), 05-06-2018;
5. *(34409370)* Verkennend waterbodemonderzoek watergangen 201001, Veldflex/Niebeek Milieumanagement BV., rapport 2730-03-05, 17-09-2018;
6. *(34121386)* Verkennend onderzoek naar PFOA en GenX in het milieu in Helmond, Expertisecentrum PFAS, 23-10-2018;
7. *(33946458)* Bodem- en gewasonderzoek moestuin Sluisdijk, Tritium Advies, 1807-098-SR-01, 10-12-2018;
8. *(34020822)* Risicobeoordeling van GenX en PFOA in moestuingewassen in Helmond, RIVM, Briefrapport 2019-0024, 25-02-2019;
9. *(34027851)* Onderzoek naar PFOA en GenX in het milieu in Helmond - Fase 2, Expertisecentrum PFAS, C05044.000267.0100-083847085, 14-03-2019;
10. Risicogrenzen GenX (HFPO-DA) voor grond en grondwater. M. Rutgers et al., [RIVM Briefrapport 2019-0027](#) (DOI 10.21945), 09-04-2019;
11. *(34069679)* Bodemonderzoek naar PFOA en GenX fase 2, Tritium Advies, 1809-166-SR, 14-03-2019;
12. *(34343274)* Samenvatting data grond- en grondwater Fase 1, 2 en 3, Expertisecentrum PFAS, C05044.000267.0100-083936521, 19-06-2019;
13. Risicogrenzen voor het gebruik van PFAS-houdende grond en bagger voor akkerbouw en veeteelt. A.M. Wintersen et al., [RIVM Briefrapport 20019-0068](#) (DOI 10.21945), 15-07-20;
14. *(34354974)* Advice on PFOA and GenX in food, NVWA, Bureau Risicobeoordeling & Onderzoek, kenmerk NVWA/BuRO/2019/4294, 16-07-2019;
15. *(50083282)* Beleidsregels PFAS Helmond 2019, College van B&W van Helmond, Gemeenteblad 2019 nr. 269409, 06-11-2019;
16. *(34343280)* Bodemonderzoek naar PFAS en GenX (Fase 3 en 4), Tritium Advies, 1809-166-SR-02, 14-02-2020;

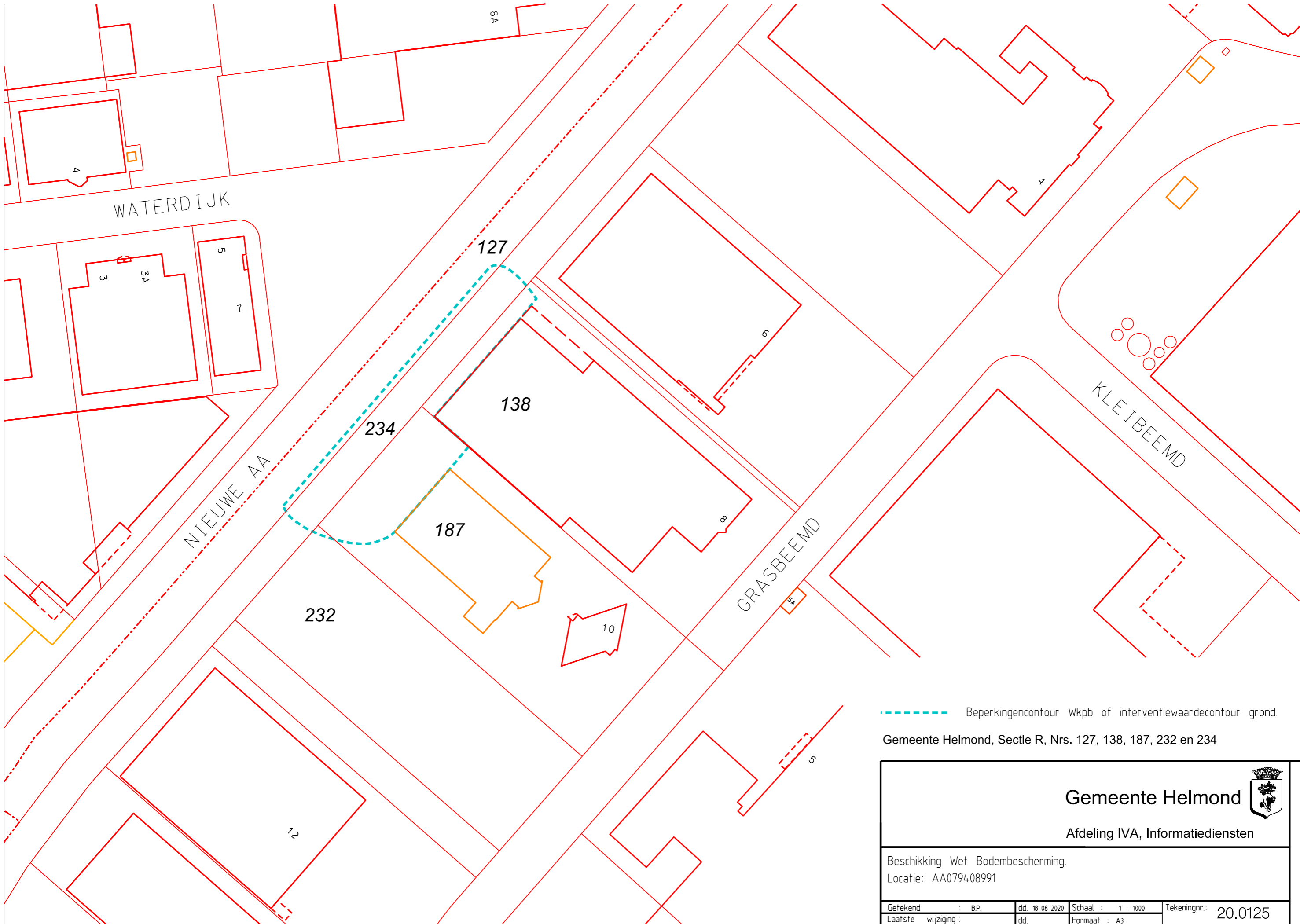
17. (34409371) Onderzoek naar PFOA en GenX in het milieu in Helmond (Eindrapport), Expertisecentrum PFAS, 083847085B, 20-11-2020;
18. (34457379) XLS-bestand Meetresultaten Totaal Onderzoek GenX Helmond. Waterschap Aa en Maas, 16-09-2020;
19. (34437283) Reactie monitoring PFAS Helmond, Brief Brabant Water, kenmerk 201005/peijj2, 05-10-2020;
20. (34429458) Verkennend bodemonderzoek Grasbeemd (tussen nr. 4 en 6). Lankelma Geotechniek Zuid BV - afdeling milieu, Rapportnummer 2001285A, 23-11-2020;
21. (34429595) Verkennend bodemonderzoek Grasbeemd (tussen nr. 10 en 12). Lankelma Geotechniek Zuid BV - afdeling milieu, Rapportnummer 2001285B, 23-11-2020;
22. Scientific Opinion on the risk to human health related to the presence of perfluoroalkyl substances in food. EFSA Journal 2020;18(9):6223, 391 pp., 17-09-2020, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6223>;
23. Brief staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer. Toezegging Algemeen Overleg Externe Veiligheid over chemische stoffen, kenmerk [IENW/BSK-2020/180057](#), 18-09-2020;
24. (34474785) Brief staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer. PFAS: advies over EFSA opinie en reactie op moties, kenmerk [IENW/BSK-2021/11272](#), 18-01-2021;
25. (34483641) Zienswijze ontwerpbeschikking. 5.1.2e Kampen Advocatuur namens Custom Powders B.V., kenmerk 2018.028, 18-03-2021;
26. (34483474) Zienswijze en toelichting op ontwerpbesluit Wbb, Waterschap Aa en Aa. Zaaknummer 6791, 18-03-2021;
27. (34483643) Zienswijzen gericht tegen ontwerp besluit Wbb locatie Grasbeemd 10 te Helmond. Halsten advocaten namens Vocawel Beheer B.V., 22-03-2021;
28. (34488287) Zienswijze ontwerpbesluit ingevolge artikel 29 WBB locatiecode AA079408991 Grasbeemd 10 te Helmond. Particulier, 24-03-2021.

Bijlage 3

Kadastrale kaart interventiewaardecontour GenX grond, beperkingenregistratie Wkpb

(tekeningnr. 20.0125, documentnummer: 34410183)

----- Beperkingencontour Wkpb of interventiewaardecontour grond.

Gemeente Helmond, Sectie R, Nrs. 127, 138, 187, 232 en 234

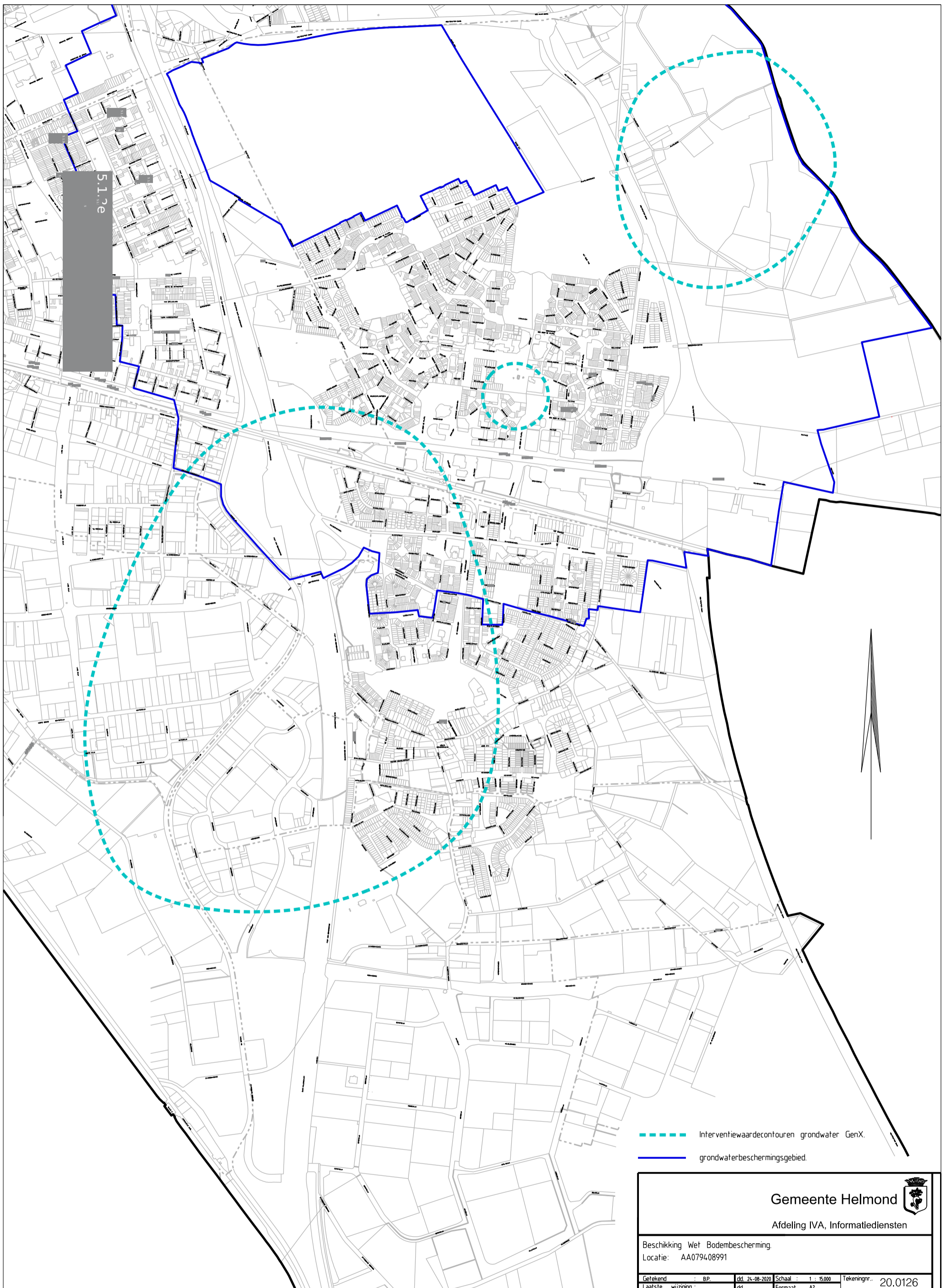
			
Gemeente Helmond Afdeling IVA, Informatiediensten			
Beschikking Wet Bodembescherming. Locatie: AA079408991			
Getekend	: BP.	dd. 18-08-2020	Schaal : 1 : 1000
Laatste wijziging	:	dd.	Formaat : A3
			Tekeningnr.: 20.0125

Bijlage 4

Kadastrale kaart interventiewaardecontour GenX grondwater

(tekeningnr. 20.0126, documentnummer: 34410193)

- - - - - Interventiewaardecontouren grondwater GenX.
————— grondwaterbeschermingsgebied.

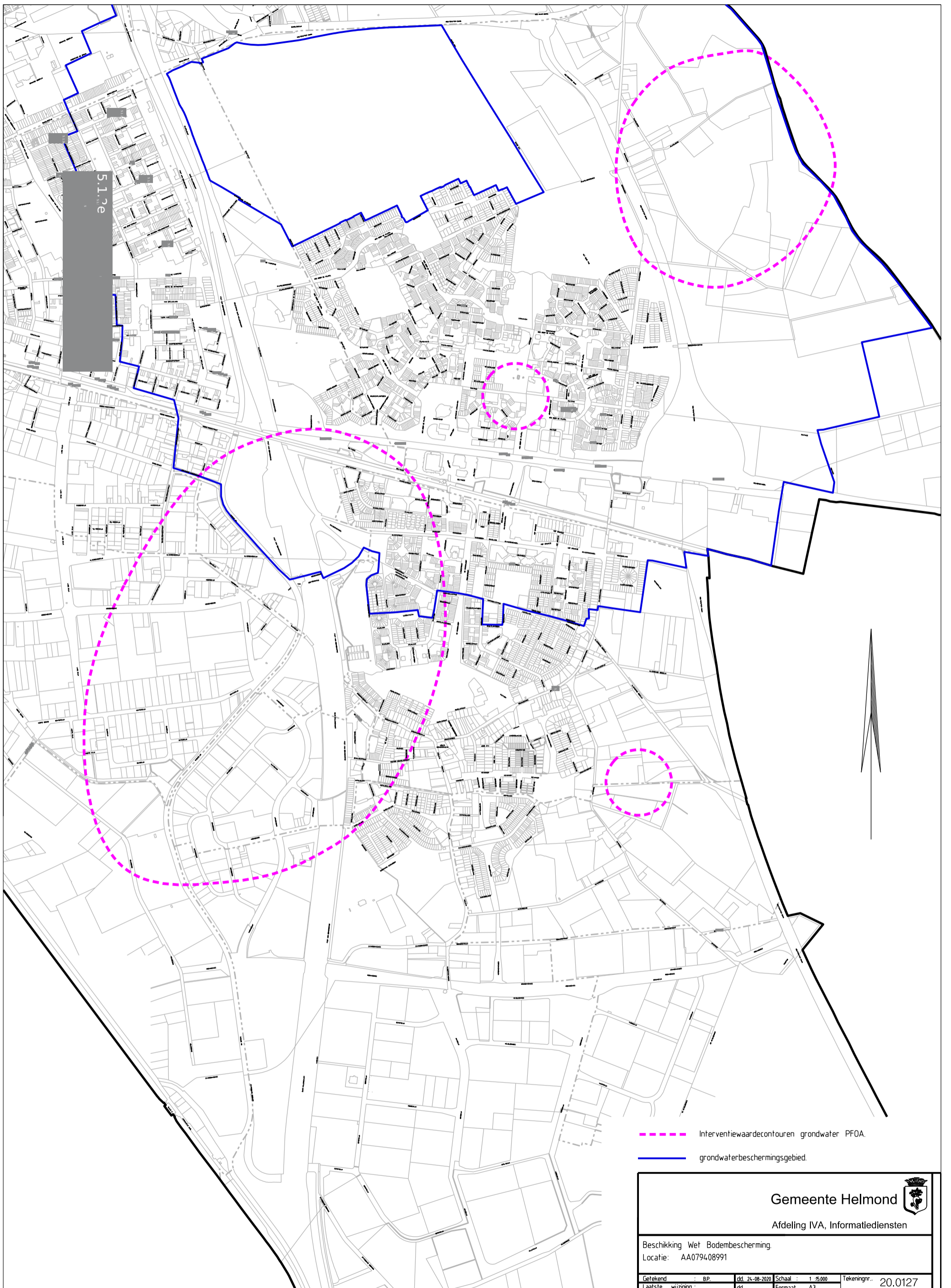
Gemeente Helmond Afdeling IVA, Informatiediensten			
Beschikking Wet Bodembescherming Locatie: AA0794.08991			
Getekend	: BP	dd 24-08-2020	Schaal : 1 : 5.000
Laatste wijziging		dd	Formaat : A2
			Tekeningsnr. 20.0126

Bijlage 5

Kadastrale kaart interventiewaardecontour PFOA grondwater

(tekeningnr. 20.0127, documentnummer: 34410196)

- Interventiewaardecontouren grondwater PF0A.
- grondwaterbeschermingsgebied.

Gemeente Helmond			
Afdeling IVA, Informatiediensten			
Beschikking Wet Bodembescherming			
Locatie: AA0794.08991			
Getekend	: BP	dd 24-08-2020	Schaal : 1 : 5.000
Laatste wijziging		dd	Formaat : A3
			Tekeningnr. 20.0127

Bijlage 6

Nota van zienswijzen

(registratienummer: 34488298)

Nota van zienswijze

Registratienummer 34488298

Onderwerp Behandeling zienswijzen op ontwerp Wbb-besluit status PFAS-verontreiniging ontstaan bij Custom Powders, Grasbeemd 10 (B&W-besluit 09-02-2021, kenmerk 34343487)

Inleiding

Het ontwerpbesluit is op 12 februari verzonden en van het ontwerp is op 18 februari 2021 kennisgegeven in het huis-aan-huisblad De Loop. Tot 1 april 2021 heeft het ontwerpbesluit vervolgens ter inzage gelegen op het Stadskantoor. Ten aanzien van het ontwerpbesluit zijn vier zienswijzen ingekomen, namelijk van:

1. Custom Powders B.V.;
2. Vocawel Beheer B.V.;
3. Waterschap Aa en Maas;
4. Een particulier.

De twee eerstgenoemde indieners hebben verzocht om een aanvullende termijn voor het indienen van stukken. Die mogelijkheid is hen geboden tot 29 april 2021, maar daar hebben ze beiden geen gebruik van gemaakt.

Hierna wordt allereerst een inleiding gegeven over het aan de orde zijnde wettelijke kader en wordt een meermalen aan de orde gestelde vraag beantwoord. Daarna wordt per zienswijze ingegaan op de naar voren gebrachte punten. Per punt zal worden toegelicht of het ontwerpbesluit naar aanleiding van het ingebrachte punt wordt aangepast.

Wettelijk kader

Het voorgenomen besluit heeft tot doel om feitelijk vast te stellen of de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft, ernstig zijn of dreigen te worden verminderd. Indien daarvan sprake is, wordt tevens vastgesteld of er een noodzaak is spoedig te saneren. Dit is geregeld in de artikelen 29 en 37 van de Wet bodembescherming. Het betreft hier een feitelijke vaststelling van de verontreinigingssituatie en een beoordeling van de risico's. Hoe een sanering plaatsvindt, welke maatregelen precies worden genomen om de risico's acceptabel te maken en wanneer deze maatregelen worden getroffen maakt geen onderdeel uit van deze afweging.

Deze beoordeling gebeurt, bij ontbreken van een regeling bij Algemene Maatregel van Bestuur, met toepassing van de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013 (verder circulaire genoemd). In dit geval bevat de circulaire geen criteria voor de stofgroep waarom het hier gaat (zogenoemde PFAS). Het gaat hier om wat in de vakwereld 'nieuwe stoffen' worden genoemd. In zo'n geval sluiten wij aan bij het laatste wetenschappelijke inzicht wat bestaat omtrent deze stoffen. In het besluit is opgenomen welke wetenschappelijke inzichten zijn meegewogen.

Aanpak onder zorgplicht?

In meerdere zienswijzen is de stelling ingenomen dat er geen sprake zou zijn van een historische bodemverontreiniging en dat het ontwerpbesluit daarom niet genomen kan worden. In de eerste plaats gaat dat standpunt uit van de veronderstelling dat alle verontreiniging die is ontstaan na 1987 alleen via de zorgplicht kan worden aangepakt. Dat is echter niet het geval. De zorgplicht is gecodificeerd in artikel 13 van de Wet bodembescherming en voor inrichtingen ook in artikel 2.1 Activiteitenbesluit milieubeheer. Artikel 13 van de Wet bodembescherming is op 1 januari 1987 in werking getreden. Daar komt de datum van 1987 vandaan. Deze is dus niet vastgelegd in wetgeving, maar vloeit voort uit het legaliteitsbeginsel. Dat houdt dus in dat het artikel niet van toepassing is voor gevallen van voor 1987. Het houdt niet in dat het artikel per definitie wel geldt voor alle bodemverontreiniging veroorzaakt na deze datum. Daarvoor moet worden gekeken naar de diverse criteria die in het artikel zijn opgenomen. Voor dit geval sluiten wij ons aan bij de jurisprudentie op dit punt:

Dat de bodemverontreiniging na 1987 zou zijn ontstaan, sluit de toepasselijkheid van de artikelen 28, 29 en 39 van de Wet bodembescherming niet uit. (Vz ABRS 15 juni 2005, ECLI:NL:RVS:2005:BL2303, r.o. 2.4)

Op dit punt geven de zienswijzen ons geen aanleiding om het ontwerpbesluit aan te passen.

Zienswijze Custom Powders B.V.

Bij brief van 18 maart 2021, en derhalve tijdig, heeft 5.1.2e een zienswijze ingediend en tevens verzocht om een nadere termijn om haar deskundige in de gelegenheid te stellen een nadere onderbouwing van de zienswijze te geven. Deze termijn tot 29 april is gegeven.

In de zienswijze brengt Custom Powders, zakelijk weergegeven, het volgende naar voren:

1. Er is sprake van een formeel gebrek: Het betreft geen historische verontreiniging;
2. Geval van ernstige verontreiniging staat niet vast;
3. Noodzaak tot spoedige sanering staat niet vast;
4. De beleidsregels waarop de gemeente zich baseert zijn onrechtmatig;
5. Saneringsplicht ex. Art. 55b;
6. Er is onvoldoende onderzoek uitgevoerd.

Hieronder reageren wij per punt uit de zienswijze. Voor punt 1 verwijzen wij naar het hiervoor gestelde.

Punt 2 Geval van ernstige verontreiniging staat niet vast

Indiener constateert dat wij de circulaire hanteren voor de beoordeling van de ernst en spoed van de bodemverontreiniging. Indiener betoogt, kort gezegd, dat toepassing van het volumecriterium zoals opgenomen in par. 2.1 van de circulaire achterwege moet blijven omdat sprake is van niet genormeerde stoffen en er geen sprake is van een vastgestelde interventiewaarde.

Wij volgen dit standpunt niet. De circulaire vermeldt het volgende hierover in par. 2.1:

Ook in het geval van verontreinigingen met stoffen waarvoor geen interventiewaarde is afgeleid kan sprake zijn van een geval van ernstige verontreiniging. Voor specifieke situaties kan het bevoegd gezag in overleg treden met het RIVM.

De Beleidsregels PFAS Helmond 2019 zijn opgesteld met de toen meest recente wetenschappelijke inzichten afkomstig van het RIVM. Deze inzichten zijn nog steeds niet aangepast.

Indiener is ook van mening dat de adviezen, risicogrenswaarden en andere waarden die het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) voor PFAS heeft opgesteld geen enkele juridische status hebben. Voor zover indiener bedoelt dat het geen besluiten zijn kunnen wij dit volgen. Indiener miskent echter dat wij bij het nemen van een besluit gehouden zijn gebruik te maken van de meest recente technische en wetenschappelijke inzichten. Het is juist om aan te sluiten bij de meest recente wetenschappelijke inzichten dat gebruik wordt gemaakt van de diverse rapportages van het RIVM. Indiener heeft overigens niet aangeduid waarom deze rapportage inhoudelijk te kort zouden schieten.

Indiener betoogt verder nog dat gewacht moet worden op de EFSA-opinie en (naar wij interpreteren) de doorwerking daarvan in wettelijke normen.

Wij concluderen dat wij daartoe niet gehouden zijn. Wij zijn enkel gehouden de op het moment van besluiten aanwezig zijnde meest recente wetenschappelijke inzichten te gebruiken. Niet in de laatste plaats omdat in het geval van PFAS de verwachting mag zijn dat er de komende tijd nog regelmatig nieuwe inzichten zullen verschijnen en wij de uitvoering van onze taak niet zo lang kunnen laten wachten. Terzijde merken wij op dat indien er nieuwe inzichten zijn die nopen tot een herziening van dit besluit, artikel 37 zevende lid Wet bodembescherming een mogelijkheid biedt om de nu uitgevoerde risicobeoordeling aan te passen.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 3 Noodzaak tot spoedige sanering staat niet vast

Indiener stelt dat bij de beoordeling van de spoed de generieke norm niet bruikbaar is omdat, kort gezegd, een interventiewaarde ontbreekt.

Zoals hiervoor beschreven is dat uitgangspunt niet juist. De circulaire bevat zoals hierboven aangegeven de mogelijkheid om de ernst vast te stellen, ook als er geen interventiewaarde is opgenomen in de circulaire. Met de voor de ernst gehanteerde waarde moet vervolgens ook worden bepaald of er sprake is van spoed.

Indiener miskent vervolgens de werking van het 6000 m³ criterium.

Bij de beoordeling van spoed wordt uitgegaan van het voorzorgbeginsel. Dat houdt in dat het oordeel is dat er sprake is van spoed totdat wordt aangetoond dat er geen sprake is van spoed. Voor gevallen beneden de 6000 m³ geldt dat bij voorbaat van een actueel verspreidingsrisico geen sprake zal zijn. In de stap 2 beoordeling wordt vervolgens modelmatig onderzocht of er sprake is van een risico. Ook daarin wordt het voorzorgbeginsel gehanteerd. Uitvloeisel daarvan is dat het, ondanks de conclusie van stap 2, mogelijk is dat op individuele basis beoordeeld er toch geen sprake is van een actuele risico's. Hoewel het bevoegd gezag niet gehouden is een stap 3 beoordeling uit te voeren (wij verwijzen naar ECLI:NL:RVS:2014:2027, r.o. 4.4 en 4.5), is het uiteraard wel gehouden een stap 3 beoordeling van een belanghebbende te betrekken bij zijn oordeel. Op deze wijze wordt tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten een stappenplan gehanteerd waarin risico's van verontreinigingen zoveel mogelijk worden uitgesloten. Terzijde merken wij op dat gezien de hoeveelheid verontreinigd grondwater en de stoffeigenschappen een stap 3 beoordeling naar ons oordeel niet tot een ander resultaat zal leiden.

Bij deze risicobeoordeling gaan wij overigens niet uit van een individueel perceel, maar moeten wij beoordelen of er onaanvaardbare risico's verbonden zijn aan het geval als geheel.

Indiener stelt verder dat voor het oordeel dat een spoedige sanering noodzakelijk is, artikel 37 Wbb, actuele risico's noodzakelijk zijn.

Artikel 37 terug lezend kunnen wij het daar voor verspreiding niet mee eens zijn. Het artikel luidt:

Gedeputeerde staten stellen in een beschikking als bedoeld in artikel 29, eerste lid, waarbij zij vaststellen dat er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging, tevens vast of het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging leiden tot zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is.

Voor verspreidingsrisico's geldt dat als de risico's voor mens, plant of dier op termijn op kunnen treden in het algemeen snel maatregelen moeten worden genomen om dat risico af te wenden (ten overvloede: ECLI:NL:RVS:2014:1201).

Indiener bestrijdt ook twee weergaves uit het ontwerp besluit. Zij leest deze uitspraken echter verkeerd. Met de uitspraken wordt niet bedoeld dat zij actief deze stof loost, maar wel dat deze stof bij schoonmaakwerkzaamheden nog in de riolering beland. Het feit dat indiener dit niet beoogd, mogelijk zelfs probeert om het niet te laten gebeuren, maakt hiervoor niet uit.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 4. Beleidsregels onrechtmatig

Indiener betoogt dat de beleidsregels onrechtmatig zijn. Dit omdat regels enkel bij AMvB kunnen worden gesteld.

Beleidsregels kunnen wij opstellen om ruimte die de (formele of materiele) wetgever ons geeft nader in te vullen. Op deze wijze wordt de rechtszekerheid van burgers gediend. In het algemeen heeft het de voorkeur om het handelen van ons als bevoegd gezag in situaties die vaker voorkomen te beschrijven in een beleidsregel. Dit wordt uiteraard begrensd door de gestelde regels van hogere orde. Indiener heeft niet aangegeven welke door de bovenliggende regelgeving afgeperkte grenzen worden overschreden. Bij besluitvorming moeten wij, bij gebreke van een algemeen geldende interventiewaarde, op grond van de meest recente wetenschappelijke inzichten toch een besluit nemen. Wij hebben de manier waarop wij daartoe komen vastgelegd in een beleidsregel om de voorspelbaarheid van onze besluiten te vergroten. De zienswijze omtrent het onterecht opleggen van gebruiksbepalingen en het melden van wijzigingen van gebruik lezen wij in het licht van het voorgaande en zijn derhalve evenmin gegrond.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 5. Saneringsplicht

In tegenstelling tot wat indiener meent, hebben wij geen saneringsplicht opgelegd. Wij constateren enkel dat een van de gevolgen die de wet aan dit besluit verbindt een saneringsplicht is. Het ontwerpbesluit informeert indiener daarover, maar het is geen aan ons ter beoordeling staande keuze. De wetgever heeft hier voorzien in een uitputtende regeling.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Zienswijze Vocawel Beheer B.V.

Bij brief van 22 maart 2021, en derhalve tijdig, heeft 5.1.2e namens Vocawel Beheer B.V. (verder Vocawel) een zienswijze ingediend. Indiener heeft verzocht om een aanvullende termijn voor het aanleveren van een nadere onderbouwing van de zienswijze. Deze termijn tot 29 april is gegeven.

In de zienswijze brengt Vocawel, zakelijk weergegeven, de volgende punten naar voren:

1. Vocawel is bijzonder laat in kennis gesteld van de verontreiniging.
2. Bereik/omvang "geval" Grasbeemd 10.
3. Nieuw geval van verontreiniging moet leiden tot herstelplicht.
4. Belangen volledige sanering Vocawel, met name schade, restrisico, art. 55b Wbb (saneringsplicht voor Vocawel).
5. Vocawel is van mening dat de verontreiniging op en in haar perceel onvoldoende in beeld is gebracht.
6. Er is geen peilfilter geplaatst.
7. Er is geen dan wel (te) weinig gebruik gemaakt van de beschikbare analysetechnieken waardoor het mogelijk is dat bepaalde PFAS-verbindingen zijn gemist in de analyseresultaten. Vocawel accepteert niet dat er geen onderzoek is gepleegd naar de aanwezigheid van PFAS 'dark matter'.
8. De actuele gezondheidsrisico's van PFAS en GenX worden momenteel nog door het RIVM onderzocht.
9. De onzekerheden bij deze verontreiniging van bodem en grondwater maken naar mening van Vocawel dat de keuze voor een beperkte sanering niet uitlegbaar en aanvaardbaar is.

Hieronder reageren wij per punt uit de zienswijze.

Punt 1. In kennis gesteld

Met Vocawel constateren wij dat het wenselijk was geweest om Vocawel, als eigenaar van een buurperceel, eerder persoonlijk in kennis was gesteld van de voortgang van de onderzoeken. Wij tekenen echter wel aan dat in de lokale pers en op onze website al enige jaren actuele informatie is te vinden over de stand van zaken. Voor zover de zienswijze betoogt dat wij gegevens achter hebben willen houden kunnen wij dat niet herkennen.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 2. Omvang van de verontreiniging

Indiener is van mening dat de omvang van de verontreiniging onvoldoende vaststaat. In het besluit is afdoende gemotiveerd dat er sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Daartoe is maatgevend dat er meer dan 25 m³ grond aanwezig is met gehalten boven de interventiewaarden of meer dan 100 m³ bodemvolume aanwezig is waarin in het grondwater gehalten boven de interventiewaarden aanwezig zijn. Uit het besluit blijkt zonder meer dat daar sprake van is. In het onderzoek is zichtbaar gemaakt dat de gehalten snel dalen (met de afstand vanaf Custom Powders). De interventiewaardecontour is derhalve goed in beeld. Ook is in beeld dat een groot deel van de gemeente enige beïnvloeding heeft van PFAS-stoffen. Dat is echter vrij gebruikelijk in Nederland. Verder onderzoek kan in onze visie niet bijdragen aan het besluit.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 3. Herstelplicht

Wij verwijzen voor dit punt naar de paragraaf 'Aanpak onder zorgplicht' hierboven.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 4. Belangen

Indiener brengt naar voren dat naast artikel 13 van de Wet bodembescherming ook de belangen van Vocawel bij een schone bodem op zijn terrein moeten leiden tot de conclusie dat volledig gesaneerd moet worden.

Bij de beoordeling van deze zienswijze staat voorop dat dit besluit niet ziet op de sanering, en alleen daarom al kan dit punt niet leiden tot aanpassing van het besluit.

Daarnaast, en ten overvloede, merken wij op dat bij de beoordeling van saneringsmaatregelen, die toetsing zich beperkt tot de aspecten die de bodemkwaliteit betreffen (ABRS 5 april 2006, ECLI:NL:RVS:2006:AV8655, r.o. 2.3.1 (appellant/B&W Den Haag) in navolging van Vz ABRS 16 april 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AO7989, r.o. 2.3 en Vz ABRS 27 april 2005, ECLI:NL:RVS:2005:AT5093, r.o. 2.4 (X/G.S. Zuid-Holland)).

Met name wijst Vocawel op financiële belangen. Deze belangen zijn niet in voldoende mate te koppelen aan aspecten die de bodemkwaliteit betreffen (ABRS 8 december 2004, ECLI:NL:RVS:2005:AR7111, r.o. 2.5.2 (Borckink en Wennink/G.S. Gelderland) en ABRS 7 juni 2006, ECLI:NL:RVS:2005:AX7025, r.o. 2.2 (Hugo de Grootstraat 57 e.o. te Den Haag)).

Het voorgaande is wel een beperking voor het bevoegd gezag, maar hier staat het Vocawel vrij om een civiel geding aanhangig te maken waarin zij niet tegen deze beperking aanloopt.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 5. Onderzoek

Indiener stelt kort gezegd dat de verontreiniging op en in haar perceel onvoldoende in beeld is gebracht. Daarbij focust indiener zich op het aantal boringen op het perceel van indiener.

Wij brengen onder de aandacht dat wij bij een besluit omtrent de ernst van een geval van bodemverontreiniging twee dingen moeten onderzoeken en daarover moeten oordelen:

1. De omvang van het geval, dus daar waar de isoconcentratiecontour van de achtergrondwaarde wordt overschreden.
2. Op welke kadastrale percelen de interventiewaarde in de grond wordt overschreven, om deze te registreren in het beperkingenregister.

Wij hebben in het ontwerpbesluit vastgesteld dat op het achterterrein sprake is van sterke verontreiniging. Dat is gebeurd op basis van de op en rond het perceel genomen monsters. Daarbij houden wij ook rekening met de bebouwingsgeschiedenis van het perceel zoals die ook blijkt uit luchtfoto's. Verder onderzoek kan in onze visie niet bijdragen aan het besluit.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 6. Peilfilter op terrein ontbreekt

Op het perceel van Vocawel is, zoals indiener terecht opmerkt, geen peilfilter aanwezig. Wel in de directe omgeving.

Wij merken op dat het niet de verantwoordelijkheid is van het bevoegd gezag om individuele percelen onderzocht te hebben, maar enkel om voldoende gegevens te verzamelen om het besluit ernst en spoed te kunnen nemen. Bij een zodanig omvangrijke grondwaterverontreiniging is het voor het besluit niet nodig om op perceelsniveau te onderzoeken.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 7. Analysepakket

Indiener stelt dat niet gebruik is gemaakt van de laatste analysemethoden waardoor niet alle PFAS-verbindingen worden opgespoord.

Indiener heeft gelijk met de stellingname dat buiten de in Nederland geanalyseerde PFAS-verbindingen, er een groot aantal andere verbindingen bestaat die ook tot deze stofgroep behoren (enkele duizenden). Maar net als bij andere stofgroepen, meest vooraanstaand zijn de Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK), wordt om een beeld te verkrijgen gekeken naar een selectie die op grond van de meest recente wetenschappelijke inzichten mogen worden verwacht. Daarbij sluiten wij aan bij het door Bodem+ op basis van een RIVM-advies samengestelde groep van PFAS-stoffen.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 8. Actuele gezondheidsrisico's worden nog onderzocht

Zoals in het ontwerpbesluit al aan de orde is gesteld, wordt door het RIVM (en andere instituten) nog steeds verder onderzoek gedaan. Op dit moment is niet te voorzien wanneer dat ophoudt. Om verdere vertraging in de aanpak te voorkomen, welke ook in het nadeel van indiener is, zien wij aanleiding om daar niet op te wachten. Wij sluiten daarom aan op de meest recente wetenschappelijke inzichten die ons ter beschikking staan.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 9. Keuze voor een beperkte sanering

Wij verwijzen voor dit punt naar de paragraaf 'Aanpak onder zorgplicht' hierboven.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Zienswijze Waterschap Aa en Maas

Bij brief van 18 maart 2021, en derhalve tijdig, heeft het Waterschap Aa en Maas een zienswijze ingediend.

In de zienswijze brengt het waterschap, zakelijk weergegeven, de volgende punten naar voren:

1. Verbreden grondslag met artikel 13 Wbb;
2. De exacte locatie(s) van de te saneren verontreiniging(en) blijken ons niet geheel duidelijk uit het besluit;
3. De rol en betrokkenheid van het waterschap worden slechts summier behandeld in de ontwerpbeslissing. Gelet op het grote belang dat ook het waterschap heeft bij de bodemsanering verzoek ik u hier nader op in te gaan. De zienswijze geeft daarvoor enkele handreikingen;
4. De gestelde termijnen om tot sanering te komen lijken niet in verhouding te staan tot de spoedeisendheid van de situatie. Wellicht kunt u de termijnen heroverwegen dan wel nader onderbouwen;
5. Naar onze mening is een nadere toelichting op haar plaats waarom tijdelijke beveiligingsmaatregelen en gebruiksbepalingen niet nodig zouden zijn om te voorkomen dat, totdat gestart wordt met de sanering, verdere verontreiniging plaatsvindt;
6. Wij geven in overweging de opbouw van het besluit aan te passen en nader te expliciteren welke risico's in dit geval nopen tot spoedige sanering.

Punt 1. Verbreden grondslag

Indiener geeft ons in overweging om naast de artikelen 29 en 37 van de Wet bodembescherming ook artikel 13 van de Wet bodembescherming aan ons besluit ten grondslag te leggen.

Dat achten wij echter onmogelijk. Het besluit omtrent ernst en spoed zoals de wet dat regelt is een besluit waarin de feitelijke situatie wordt vastgelegd. Dit besluit houdt echter niet van zichzelf een uitspraak in over de vraag of een wettelijke plicht is overtreden. Het besluit creëert krachtens de Wet bodembescherming een wettelijke plicht. Een besluit met als grondslag artikel 13 van de Wet bodembescherming houdt echter een vaststelling in dat een wettelijke plicht is overtreden en dat het bevoegd gezag een bestaande wettelijke plicht handhaaft.

Op grond van de jurisprudentie is het, een hier niet aan de orde zijnde situatie daargelaten, niet mogelijk om tegelijk met het vaststellen van feiten en het daarmee ingaan van wettelijke verplichtingen deze ook meteen te verzwaren met een last. Voor een last is immers de waarneming nodig dat een wettelijke plicht niet wordt nagekomen en daar kan in het algemeen voor het moment van besluiten omtrent de ernst en spoed nog geen sprake zijn. Het heeft onze voorkeur die twee te onderscheiden situaties niet in een besluit te verenigen.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 2. De locatie van te saneren verontreiniging

Indiener stelt vast dat de exacte locaties van de te saneren verontreinigingen niet duidelijk uit het besluit blijken.

Zoals eerder opgemerkt staat de sanering bij dit besluit nog niet ter beoordeling. Bij de beoordeling van het saneringsplan zal pas helder vastgesteld kunnen worden welke locaties gesaneerd moeten worden met het oog op de optredende risico's. Gezien de stoffeigenschappen kan uit dit besluit niet zonder meer afgeleid worden welke sanerende maatregelen noodzakelijk zijn, zoals dat bij zware metalen vaak wel kan.

Wel moet dit besluit in het beperkingenregister worden opgevoerd (op grond van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen en art. 55 van de Wet bodembescherming). Daartoe moeten de percelen die in de grond een verontreiniging boven de interventiewaarde kennen worden geregistreerd. Deze registratie zegt niets over de in het saneringsplan op te nemen maatregelen.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 3. Rol en betrokkenheid Waterschap

Indiener stelt vast dat de rol en betrokkenheid van het waterschap slechts summier aan de orde komen. Deze constatering is in de kern genomen correct. Voor een besluit controleren wij of aan de wettelijke vereisten is voldaan. In dit geval is dat met name de overlegverplichting met de beheerder van het oppervlaktewaterlichaam (zie artikel 63c van de Wet bodembescherming). Dat indiener een veel grotere rol heeft gehad is helder, maar dit besluit is niet de plaats waar wij de waardering voor hun inzet tot uiting kunnen brengen. Noch is een besluit van ons de plaats om in te gaan op de toepassing van mogelijke bevoegdheden van indiener. Desalniettemin constateren wij dat indiener een net en beperkt overzicht in de zienswijze heeft opgenomen van zijn betrokkenheid in het proces waarvan dit besluit een tussenstap is.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 4. De termijn

Indiener constateert dat de termijn die gegeven wordt om tot sanering over te gaan niet in verhouding staat tot de spoedeisendheid van de situatie.

Wij constateren dat, zoals ook uit de zienswijzen van indiener en anderen en de beantwoording daarvan blijkt, nog niet op alle vragen een antwoord voorhanden is. Bijvoorbeeld de vraag wat precies gesaneerd moet worden. Verder moet er een saneringsplan worden opgesteld. Ook moeten wij nog instemmen met dat saneringsplan, waarbij het ons inziens noodzakelijk is om een uniforme openbare voorbereidingsprocedure aan te houden (wat ook enige maanden van deze termijn in zal houden).

Al met al achten wij de opgenomen termijn redelijk, gelet op de werkzaamheden die nog moeten gebeuren. Wij zien een kortere termijn als niet realistisch en kunnen deze dan ook niet opleggen. Een langere termijn is, gezien de noodzaak om spoedig te saneren (u betoogt het zelf ook), ook niet te motiveren.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 5. Tijdelijke beveiligingsmaatregelen en verdere gebruiksbeperkingen

Gezien de korte termijn tot saneren zien wij geen reële mogelijkheid om tijdelijke beveiligingsmaatregelen op te leggen. Hierbij betrekken wij dat deze maatregelen kostbaar zijn en een behoorlijke tijd aan ontwerp vragen. Met name het overleg met gemeente, provincie en waterschap omtrent onttrekkingen zal tijd in beslag nemen. Te voorzien valt dat de uitvoering van de maatregelen niet eerder zal aanvangen dan het saneringsplan klaar is. De korte periode die deze investering bruikbaar is afgewogen tegen de beperkte tijdswinst leidt tot de conclusie dat afgezien moet worden van het opleggen hiervan. Daarnaast moeten wij dan voorschrijven welke maatregelen genomen moeten worden. Dat leidt tot een latere besluitvorming en dus een latere aanpak. De tijdslijn van deze optie reëel uitgezet houdt in dat het uitzoeken van deze maatregelen met daarna de besluitvorming zal leiden tot het aanwezig zijn van tijdelijke beveiligingsmaatregelen verder in de toekomst dan wij nu de start sanering voorschrijven. Dat lijkt ons ongewenst.

Indiener stelt ook de vraag aan de orde waarom geen dakwateropvangsysteem of schoonmaakverbod is opgenomen. In ons besluit kunnen wij enkel voorwaarden stellen die de bodem (exclusief de waterbodem, zie art. 99 vierde lid van de Wet bodembescherming) beschermen. Een voorschrift beschermd de bodem niet omdat dit water niet in de bodem terecht komt (zoals indiener zelf ook vaststelt).

Ook verwijst indiener naar de naastgelegen percelen en vraagt zich af of gebruiksbeperkingen daar aan de orde moeten zijn om te voorkomen dat verontreinigde gewassen buiten het terrein terecht komen. Daarbij overwegen wij dat voedselveiligheid een bevoegdheid is van de minister van LNV (toebedeeld aan de NVWA). Daarbij tekenen wij aan dat de percelen op dit moment enkel een zogeheten vanggewas geteeld wordt dat wordt ondergeploegd als groenbemesting. Op dit punt zien wij desondanks wel aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen. Door als gebruiksbeperking op te nemen dat helemaal geen gewas van de percelen mag worden afgevoerd, wordt er ook geen door die gewassen opgenomen PFAS afgevoerd. Bij de oorspronkelijke formulering werd alleen verspreiding binnen de voedselketen voorkomen.

Beslispunt 5 zal daarom worden gewijzigd van:

Op de percelen kadastraal bekend gemeente Helmond, sectie R, nummers 232 en 218 gelegen aan de Grasbeemd mogen geen voedingsgewassen voor mensen of dieren worden geteeld.

naar:

Gewassen die zijn geteeld op de percelen kadastraal bekend gemeente Helmond, sectie R, nummers 232 en 218 gelegen aan de Grasbeemd, mogen niet worden afgevoerd van die percelen.

Punt 6. Verdere onderbouwing van de risico's

Indiener geeft in overweging om de opbouw van het besluit aan te passen en nader te expliciteren welke risico's in dit geval nopen tot spoedige sanering.

Wij kunnen de risico's van PFAS, met de meest recente wetenschappelijke inzichten, meer diepgaand motiveren. Maar dat voegt naar onze mening niet meer iets toe. De spoed is zonder meer aanwezig en onderbouwd.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Indieners stellen verder ook dat de verzendlijst niet compleet lijkt te zijn met het oog op de eigenaren/gebruikers van grondgebied waar de interventiewaarde in de grond wordt overschreden. Zij verwijst naar de Sluisdijk en Berkendonk. Naast dat de gemeente Helmond al op de hoogte is van deze verontreiniging, is daar ook geen sprake van een overschrijding van de interventiewaarde in de grond.

Zienswijze van een particulier

Bij brief van 24 maart 2021, en derhalve tijdig, heeft een particulier een zienswijze ingediend. De identiteit van deze particulier is bij ons college bekend maar om reden van privacy niet in deze nota opgenomen.

In de zienswijze brengt deze particulier, zakelijk weergegeven, de volgende punten naar voren:

1. Wij zijn van mening dat de Gemeente Helmond zelf als mede veroorzaker van de verontreiniging is aan te merken;
2. Omdat er sprake is van humane risico's had uw college niet mogen afzien van het onafhankelijk in kaart laten brengen van het hele geval van de verontreiniging;
3. Er had meer onderzoek plaats moeten vinden.

Punt 1. Gemeente is mede veroorzaker

Indiener verwijt de gemeente dat zij zelf mede veroorzaker is van de verontreiniging.

Niet bestreden wordt dat de verontreiniging veroorzaakt is door Custom Powders. Er is dus geen feitelijke handeling van de gemeente die de verontreiniging heeft veroorzaakt.

Voor zover indiener doelt op de gemeente als toezichthouder en zijn daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheid merken wij op dat er wel degelijk aandacht voor deze stoffen is geweest en dat de gemeente, middels de SRE Milieudienst later Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, conform het handhavingsbeleid toezicht heeft gehouden. Wij lezen in de zienswijze ook niets anders. Enkel wordt daar de conclusie getrokken dat er een verontreiniging aanwezig is, en dat de gemeente daarom onvoldoende toezicht heeft gehouden. Dat is echter te kort door de bocht. Met name bij deze stoffen waarvan tot voor kort niet bekend was, buiten de producent, welke risico's verbonden waren aan deze stoffen, en zeker niet dat de risico's zo omvangrijk zijn.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 2. Onafhankelijk in kaart brengen

Indiener verwijt de gemeente dat zij de verontreiniging niet onafhankelijk in kaart heeft laten brengen. De onderzoeken zijn uitgevoerd door een adviesbureau dat erkend is voor het uitvoeren van bodemonderzoeken. In het Besluit bodemkwaliteit (hoofdstuk 2) is onder meer vastgelegd hoe onafhankelijk het bureau moet zijn. Ook in de zienswijze zien wij geen aanleiding om te veronderstellen dat de onderzoeken niet onafhankelijk zijn uitgevoerd.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Punt 3. Meer onderzoek

Indiener is van mening dat er, mede gezien de risico's, meer onderzoek had moeten plaatsvinden. Het onderzoek is uitgevoerd met toepassing van de NTA5755. In deze onderzoeksopzet voor nader bodemonderzoek is een belangrijke plaats ingeruimd voor het conceptueel model. In het rapport is toegelicht hoe, gezien dit conceptueel model, de bodem is onderzocht. Wij stellen vast dat het resultaat voldoende is om dit besluit te nemen.

Voor zover indiener stelt dat het potentieel aanwezig zijn van humane risico's verder onderzoek noodzakelijk maakt, kunnen wij niet anders dan constateren dat er nog steeds beperkte informatie beschikbaar is die langzaam wordt aangevuld. Recent met het EFSA-advies, maar ook met de te verwachten reactie daarop van het RIVM, wordt meer duidelijk. Het is onze verwachting dat deze ontwikkelingen nog enige tijd aanwezig zullen blijven. Er zal gedurende die tijd op zichzelf genomen dus altijd in enige mate aanleiding bestaan om verder onderzoek te doen. Gezien de noodzaak om spoedig met de sanering aan te vangen achten wij het echter niet verantwoord om verder te wachten met de formele besluitvorming, en daarmee met de sanering.

Op dit punt zien wij geen aanleiding om ons ontwerpbesluit aan te passen.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 15, 18, 22, 24, 27, 29